

הַאֵילָן שֶׁגָּלָה אֶת הַסּוּד

עֲבֹדָה מִיְרֵי בְרוּךְ

בְּאַרְץ מְרוֹקוֹ חֵי לַפְּנֵי שָׁנִים רַבּוֹת אִישׁ עָנִי אָחָד. יָמִים רַבִּים הוּא קִבֵּץ פְּרוּטָה אֶל פְּרוּטָה וַיּוֹם אָחָד פָּגַשׁ עֹשִׁיר אָחָד וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לָתֵת לוֹ עֲבוֹדָה.

"אֲנִי מוֹכֵן לַעֲבֹד בְּכָל עֲבוֹדָה קָשָׁה שֶׁהִיא," אָמַר הָעָנִי, "אֶעֱבֹד עַד שֶׁיִּהְיֶה לִּי דֵי כֶסֶף, וְאִזּוֹ אוּכַל לַקְנוֹת חֵלְקֵת אֲדָמָה קֹטְנָה. אִזּוֹ אֶעֱבֹד אוֹתָהּ בְּעֶצְמִי, וְאוּכַל לְהַשְׁתַּכֵּר כְּדֵי מַחֲיָתִי בְּכָבוֹד."

5

אָמַר וְעָשָׂה. עָבַד שֵׁשׁ שָׁנִים בַּשָּׂדֶה שֶׁל בַּעַל הָאֲדָמוֹת הָעֹשִׂיר. אֶת כָּל הַכֶּסֶף שֶׁקִּבַּל חֹסֵד וְשֹׁמֵר, וּבְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית נִפְרָד מִן הָעֹשִׂיר וַיֵּצֵא לַעֲבֹר כֶּסֶף הַלְדָתוֹ, שֶׁם רָצָה לַקְנוֹת לְעֶצְמוֹ חֵלְקֵת אֲדָמָה.

הַדְרִיךְ אֶל הַכֶּפֶר הִיָּתָה אַרְכָּה, וּכְשֶׁסוּף-סוּף הִגִּיעַ, רָצָה מְאוֹד לָנוּחַ. הַחֲלִיט לָגֶשֶׁת לְבֵיתוֹ שֶׁל יָדִיד הַמְשֻׁפָּחָה וּלְהַתְיַעֵץ עִמּוֹ אִיזוֹ חֵלְקֵת אֲדָמָה לַקְנוֹת, וּמָה כְּדָאִי לְגַדֵּל בָּהּ. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְבֵית הַיָּדִיד, נִתְקַבַּל בְּשִׂמְחָה. יוֹם תְּמִים סִפֵּר הָאוֹרַח לַיָּדִיד עַל חַיּוֹ הָעֲלוּבִים. "עֲכָשׁוּ," אָמַר, "הַכֹּל יִשְׁתַּנֶּה. אִקְנֶה חֵלְקֵת אֲדָמָה, אֶעֱבֹד אוֹתָהּ, וְאוּכַל לַחֲיּוֹת בְּכָבוֹד."

10

הַיָּדִיד יָצָא עִם הָאוֹרַח לְכֶפֶר וְהִרְאָה לוֹ אֵילָו חֵלְקוֹת אֲדָמָה אֲפֹשֶׁר לְרַכֵּשׁ, וְאֶפְלוֹ הַמְּלִיץ לוֹ עַל סוּגֵי הַיָּרְקוֹת שֶׁכְּדָאִי לְגַדֵּל. בֵּינְתַיִם הִתְקַרְבָּה הַשֶּׁבֶת. הַשָּׁנִים עָמְדוּ לַיָּד אֵילָן רַב-עֲלִים בְּסִכַּת בֵּיתוֹ שֶׁל הַיָּדִיד הַמְּאָרַח, וְהָאוֹרַח פָּנָה אֶל הָאִישׁ וְאָמַר לוֹ:

15

"הִנֵּה קִרְבָּה הַשֶּׁבֶת, וְאִינִי רוֹצֶה לְהִסְתַּוֵּבֵב עִם הַצָּרוּר. אֲנִי, שֹׁמֵר לִי אוֹתוֹ עַד צֵאת הַשֶּׁבֶת. אִזּוֹ הַשֶּׁבַע לִי, כִּי עִם צֵאת הַשֶּׁבֶת תִּחְזֹר לִי אֶת הַכֶּסֶף."

הַיָּדִיד נִשְׁבַּע, וַיַּחַד הִלְכוּ לְקַבֵּל אֶת הַשֶּׁבֶת.

20

בְּמוֹצָאֵי הַשֶּׁבֶת, לְאַחַר הַהִבְדָּלָה, בִּקֵּשׁ הָאוֹרַח אֶת צָרוּר כֶּסֶפוֹ מִן הַמְּאָרַח-הַיָּדִיד, אָבַל הָאִישׁ הֶעֱמִיד פָּנָיִם וְאָמַר: "אִינֶנִּי יוֹדֵעַ עַל אֵיזָה צָרוּר אֲתָה מְדַבֵּר! לֹא נִתְּתָה לִי מְאוּמָה, וְאִינֶנִּי זוֹכֵר שׁוֹם שְׁבוּעָה וְשׁוֹם אֵילָן!"

הִיָּה הָאוֹרַח עֲצוּב מְאוֹד. כָּל עֲבוֹדָתוֹ וְכָל חֲלוּמוֹתָיו וְתַקּוּוֹתָיו אָבְדוּ בְּבֵת-אֲחֵת. בְּצַעַר עֲזוּב אֶת בֵּיתוֹ שֶׁל הַמְּאָרַח וְלֹא יָדַע מָה לַעֲשׂוֹת. לַיָּד בְּאֵר מִיָּם

25

רָאָה נִעְרָה מְשֻׁקָה צֹאן. 'אֵלֶּךָ וְאִבְקֵשׁ מִמֶּנָּה מַעַט מַיִם כְּדֵי לְהִשִּׁיב אֶת רוּחִי, חֲשֹׁב. נִגַּשׁ אֶל הַנְּעָרָה וּבִקֵּשׁ מֵיָם.

הַנְּעָרָה מְזַגָּה לוֹ מַיִם מִן הַכַּד שֶׁבְּיָדָהּ וְשֹׁאֵלָהּ: "מִדּוּעַ אַתָּה עֹצוֹב כָּל-כָּדָי?" סִפֵּר לָהּ הָאִישׁ עַל הַיָּדִיד הַנוֹכַח וְעַל כָּל הַלּוּמוֹתָיו שֶׁאֶבְדּוּ בְּבֵת-אֲחֻת.

30 "לֵךְ אֶל רֵבִנוּ חַיִּים בֶּן-עֶטֶר, " הִצִּיעָה הַנְּעָרָה, "הוּא וְדַאי יוֹכֵל לַעְזֹר לָךְ. " הִלָּךְ הָאִישׁ הַמְסֻפָּן אֶל רֵבִי חַיִּים בֶּן-עֶטֶר וְשִׁטַּח לִפְנֵי אֶת הָאֲרוּעִים. קָרָא הָרֵב אֶת הַמְּאָרֵחַ לְבֵיתוֹ וְאָמַר:

"אִישׁ זֶה טוֹעֵן כִּי לִפְנֵי כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת נָתַן בְּיָדְךָ צְרוּר כֶּסֶף."

"לֹא נִכּוֹן!" שִׁקֵּר הַמְּאָרֵחַ, "לֹא הָיוּ דְבָרִים מֵעוֹלָם. הַכֹּל שִׁקֵּר וּבְדִיָּה!"

35 שָׁאֵל בֶּן-עֶטֶר אֶת הַתּוֹבֵעַ: "הֲאִם הָיָה מִיִּשְׁהוּ עַד לְכָךְ שֶׁנָּתַתָּ אֶת צְרוּר הַכֶּסֶף לַיָּדִידְךָ?"

"לֹא," הִשִּׁיב הָאִישׁ, "לֹא חֲשַׁדְתִּי בּוֹ, וְלֹא חִפְּשִׁיתִי עֵדִים. אֲבָל הִשְׁפַּעְתִּי אוֹתוֹ לִיד אֵילָן רֵב-עֲלִים לְהִשִּׁיב לִי אֶת הַכֶּסֶף עִם צֹאת הַשַּׁבָּת."

40 "אִם כֵּן, הֲרִי יֵשׁ לָךְ עֵד!" אָמַר הָרֵב, "לֵךְ אֶל הָאֵילָן וְהִזְמֵן אוֹתוֹ לְבוֹא וּלְהַעֲיִד."

הַתּוֹבֵעַ הִתְפַּלֵּא: הֲאִם יָכוֹל הָאֵילָן לְבוֹא אֶל בֵּיתוֹ שֶׁל הָרֵב? וּבְכֹל זֹאת לֹא אָמַר דְּבָר. 'אִם הָרֵב מִבִּקֵּשׁ, אֲצַא לְדַרְךָ. ' בְּצַעֲדִים חִפוּזִים יָצָא הַתּוֹבֵעַ לְדַרְךָ. לְאַחַר רָגַעִים אֲחַדִּים פָּנָה הָרֵב אֶל הַנְּתַבֵּעַ וְשָׁאֵל: "הֲאִם לִדְעָתְךָ, הִגִּיעַ כְּבֵר הָאִישׁ אֶל הָאֵילָן רֵב-הָעֲלִים?"

45 "וְדַאי שְׁלֵא," הִשִּׁיב הַנְּתַבֵּעַ, "הָאֵילָן רַחוּק מִכָּאן מִהֵלֶךְ שְׁעֵתִים לְפָחוֹת."

הִבִּיט הָרֵב בֶּן-עֶטֶר בְּפְנֵי שֶׁל הַנְּתַבֵּעַ בְּחִמְרָה רַבָּה וְאָמַר לוֹ: "לֵךְ מִיָּד וְהִבֵּא אֶת הַכֶּסֶף שֶׁגִּנַּבְתָּ מִן הָאִישׁ."

הַנְּתַבֵּעַ נִסָּה לְהַעֲמִיד פָּנִים שׁוֹב וְאָמַר: "אֲבָל בְּאַמּוֹת, רֵבִי, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ בְּאֵיזָה כֶּסֶף מְדַבֵּר!"

50 "אַתָּה מְשֻׁקֵּר!" אָמַר הָרֵב, "אִם לֹא קִבַּלְתָּ אֶת צְרוּר הַכֶּסֶף, מֵאַיִן לָךְ מְקוֹמוֹ שֶׁל הָאֵילָן עֲתִיר הָעֲלִים?! לֵךְ מִיָּד, וְהִבֵּא אֶת הַכֶּסֶף!"

הִלָּךְ הָאִישׁ לְבֵיתוֹ, הִבִּיא אֶת הַצְרוּר וְהִחְזִיר אוֹתוֹ לַתּוֹבֵעַ.